

ПРАКТИКА Варна

Зелен телефон

Участие на обществеността в процесите на вземане на решения за околната среда



С един поглед

Обществен център за околна среда и устойчиво развитие (ОЦОСВР) - Варна, осъществява през 1999 г. проект „Участие на обществеността в процеса на вземане на решения по проблемите на околната среда“, по-широко известен като „Зелен телефон“, в който Центърът играе ролята на посредник за изграждане на ефективна двупосочна връзка между граждани и представители на местната и централна власт. Философията, която лежи в основата на тази инициатива е, че възможността да се живее в чист и устойчив град не зависи единствено от финансовото състояние на общината и от непрекъснатата работа на институции, фирми и отдели, отговорни за поддръжката му, но и от готовността на гражданите да сигнализират за екологични проблеми и настоятелно да изискват тяхното разрешаване. Проектът цели да предизвика обществена активност по екологичните проблеми на Варна и да запознае гражданите с техните правни и административни възможности в тази област.

Контекст

ОЦОСВР е нестопанска организация, която си поставя за цел да разработи ефективни средства за отстраняване на негативните последици от урбанизацията и туризма върху околната среда и човешкото здраве във Варна, както и да популяризира принципите и възможностите за природосъобразен живот. Организацията е реализирала проекти като „Седем стъпки за устойчив живот“, „Устойчива Варна“, „Образователна кампания за устойчиво развитие“, които не само дават гласност на екологичните проблеми на град Варна, но очертават и насоки за развитието.

Ресурси

Варна притежава научен и организационен потенциал в лицето на голям брой социологически и екологични нестопански организации. В проекта се включват множество общински специалисти, представители на академичната общност в града и частни фирми. Издаването на справочника „Зелени страници“ е финансирано от програмата ФАР Микропроекти.

История на успеха

ОЦОСВР открива т. нар. „Зелен телефон“, на който всеки гражданин може да

подаде сигнал за възникнал или отдавна съществуващ проблем, свързан с нарушаването на природното равновесие. Сигналят се приема, проверява се и се отнася до съответните служби или институции. Проследява се работата по неговото разрешаване и отстраняване. През цялото време се поддържа обратна връзка с гражданина, предоставил първоначалната информация.

Специалистите от ОЦОСВР ежесечно посещават общинските комисии, чиято работа има отношение към подобряването на градската околна среда.

Започва ежесечно издаване на бюлетин, който обобщава резултатите от работата на „зеления телефон“ и се разпространява сред граждани, в училища, общински и държавни институции.

С течение на времето в офиса на Центъра започва да функционира приемна за граждани, където те могат по-подробно да изложат проблема си и да получат насоки за по-бързото му разрешаване.

Всяко тримесечие работата на проекта се обобщава с помощта на външни за Центъра специалисти и резултатите се оповестяват на пресконференции, в присъствието на представители на общината, компетентни по разрешаване на проблемите, актуални за съответния период.

Провежда се социологическо проучване сред жителите на Варна и служителите на общински и държавни институции, свързани с екологията на града.

Издава се Справочник на гражданина „Зелени страници“, в който са описани 33 вида екологични проблеми от ежедневието и начини за тяхното разрешаване. За улеснение на гражданите, предприели инициатива за предотвратяване или преодоляване на екологични проблеми, авторите на „Зелени страници“ посочват отговорните общински и държавни институции и поместват извлечения от Конституцията на Република България, закони, разпоредби и наредби, гарантиращи права и определящи задължения, свързани с опазването на околната среда и здравословния начин на живот. Благодарение на личния ангажимент на Заместник кмета по екология изданието достига до всички отдели на общинската администрация с препоръка за използване в работата им. Информацията за съществуване на справочника се разпространява чрез бюлетина на ОЦОСВР, местната преса, местните радио и телевизионни програми и информационните канали на общината.

Постижения

От получените през 1999 година 171 сигнала, едва 13 остават неприключени, главно поради „липса на финансови средства“ от страна на съответните органи. Броят на анонимно подадените сигнали намалява. Увеличава се броят на гражданите, интересувани се към кого да



се обърнат за констатирано от тях нарушение.

Анализирант се всички получени през 1999 г. сигнали и резултатът се представя на вниманието на петте районни кмета на Варна с цел подобряване на градската околна среда преди началото на туристическия сезон.

Следващи стъпки

Приемната за граждани, както и ежемесечното издаване на бюлетина, запознаващ читателите с актуалната екологична обстановка в града продължават да функционират.

Ключове към успеха

Провокирането на гражданска активност не се оказва толкова лесно, тъй като гражданите не познават своите права и нагласата им е, че нищо не зависи от отделния човек. От гледна точка на общинските специалисти пък, инициатива като "зеления телефон" е вмешателство в работата им и проява на недоверие към възможностите и отговорността им. Съмненията и у двете страни постепенно изчезват, благодарение на професионалния подход, с който ОЦОСУР регистрира и отнася екологичните проблеми до съответните институции, добронамереността и ефективността на екипа му.

Контакти

Илиян Илиев

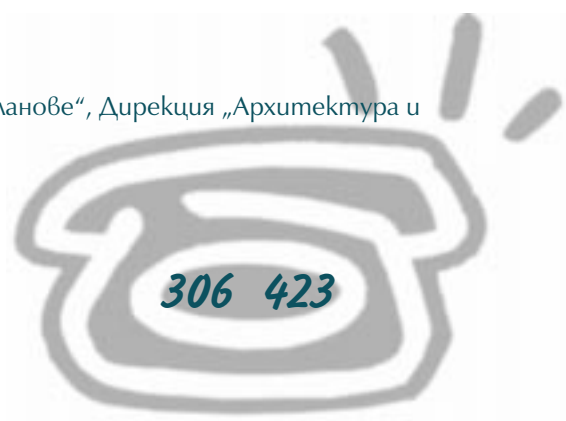
Председател на УС на Обществен център за околна среда и устойчиво развитие (ОЦОСУР)

Варна 9010,
П.К. 79, ул. „Чаталджа“ 14 А, вх. В, ет. 3
тел.: 052/306 423
ел. поща: pecsd@net-bg.net

Дияна Кирчева

Главен експерт „Устройствени планове“, Дирекция „Архитектура и благоустройство“, община Варна

Варна 9000
бул. „Осми приморски полк“ 43
тел.: 052/233 104
факс: 052/607 732



ПРАКТИКА Варна

Пътуване във времето

Експозиция на една публична колекция от фотографии на стара Варна

С един поглед

„Всичко за стара Варна“ е проект, целящ да представи общественото развитие на един град посредством най-достоверния документ – фотографията, и да го съхрани за идните поколения. Експозицията от стотици образи в Народна библиотека „Пенчо Славейков“, запечатани от познати и непознати фотографи, представлява едно пътуване във времето, в което Варна възкръсва такава, каквато е замислена и построена след Освобождението. Инициативата е осъществена от „Барс агенция“ и отдел „Краезнание“ на Народната библиотека и цели да събуди интерес към миналото, осмисляне на българските традиции в архитектурата, културата и бита и стремеж към продължаването им.

Контекст

Година преди реализиране на тази идея, варненският колекционер Ярослав Гочев публикува на страниците на местната преса част от колекцията си от пощенски картички с кратки пояснения за събития, паметни места и архитектурата на Варна и така става вдъхновител на проекта „Всичко за стара Варна“. В основата на проекта стои историческото течение „история на всекидневието“.



Ресурси

Общината предоставя 1 000 лв. за извършване на ремонт на помещението, в което да се погреди експозицията. Местната власт участва в проекта и с човешки ресурси - специалисти от дирекция

„Култура“, членове на Комисията по култура и самият кмет. Инициаторите, в лицето на Емилия Милкова, директор на НБ „Пенчо Славейков“ и Ламбрин Сотиров, „Агенция Барс“, привличат в изпълнението на проекта и институции като дирекция „Културно историческо наследство“, Държавен архив, Музей за история на Варна, и отделни експерти.

Колекцията обединява сбирките на Музея по история на Варна, Държавния архив, НБ „Пенчо Славейков“ и частни лица.

История на успеха

В края на 1998 г. Ламбрин Сотиров и екипът на „Барс агенция“ издават календар за 2000 година със снимки от стара Варна и новите съответствия на същите изгледи. Необичайни са формата, темата („Варна изпраца в картини XX век“) и познавателната идея. Успехът на календара поставя предизвикателство пред музеите, архива, библиотеката, колекционерите и краеведите да намерят обща точка и да споделят своите знания и колекции с гражданите на Варна.



Емилия Милкова и Ламбрин Сотиров представят пред общинската Комисия по култура и дирекция „Култура“ на Община Варна, идеята за постоянна експозиция към отдел „Краезнание“. Идеята се приема и се отпускат 1 000 лв. за ремонт на



помещението. Изпълнителите на проекта се обръщат към всички институции и колекционери с молба за достъп до значими колекции и безвъзмездна експертна помощ. Различните фотографии се откупват, разменят или сканират със съгласието на притежателите им. Събират се над 1 500 експоната, реставрират се по специална технология, прехвърлят се на електронен носител (компакт диск) и се архивират в определен ред по технология разработена от "Барс агенция". Представянето им в експозиция дава представа за развитието на Варна от края на XIX до средата на XX век.

Проектът е представен и на Интернет страницата на Народната библиотека www.libvar.bg.

Постижения

Експозицията има вече няколко хиляди посетители, а успоредно с нея се реализират публикации, срещи с младежка аудитория и представяния на книги. „Всичко за стара Варна“ вдъхновява използването на „ретро пейзажа“ в отделни градски заведения.

Следващи стъпки

Първият етап на проекта „Всичко за Стара Варна“ ще завърши едва през 2005 г. Дотогава ще се осъществяват дейности за активизиране на гражданското

участие в определяне на приоритетите в политиката на местната власт и за изграждане на силни и ефективни партньорства за опазване на културните ценности.

Ключове към успеха

Проектът намира общите точки между различните колекционерски пристрастия и създава една публична колекция, неподвластна на разрушителната сила на времето.

Контакти

Емилия Милкова
Директор на НБ „Пенчо Славейков“

Кристиана Димчева
Зъвеждащ отдел „Краезнание“, НБ „Пенчо Славейков“

Варна 9000
бул. „Сливница“ 34, ет. 3
тел.: 052/225 884
ел. поща: dimcheva@libvar.bg



ПРАКТИКА Варна

Приятели на парк "Златни пясъци"



Образование за околна среда за ученици

С един поглед

Дирекцията на Нарожен парк „Златни пясъци“, с подкрепата на представители на местните институции, нестопански организации и училища, осъществява проект „Приятели на парк 'Златни пясъци'“ за образование за околна среда на децата от град Варна.

Контекст

Желанието на специалистите от Нарожен парк „Златни пясъци“ е децата на град Варна да обогатят знанията си за околната среда, да станат съпричастни към проблемите и да разберат защо е необходимо да се опазва природното богатство.

Ресурси

Дирекцията на НП „Златни пясъци“ обединява и координира усилията на различни други институции и нестопански организации - Регионален инспекторат към Министерството на образованието и науката, Дирекция „Културно историческо наследство“, Горско стопанство - Варна, Обществен център за околна среда и устойчиво развитие, Българско дружество за защита на птиците, Фондация „Защитени територии Северно Черноморие“, 4 основни училища и 2 гимназии.

Община Варна и Община Аксаково подпомагат Дирекцията на парка, като участват в разработването на проекта, предоставят безплатно зали за мероприятия и осигуряват безплатен транспорт според възможностите си.

В процеса на реализиране на дейностите, заложили по проект „Приятели на парка“, спонтанно се сформира Клуб „Приятели на парк 'Златни пясъци'“, който

обединява всички, участвали пряко или косвено в планирането, реализирането и отразяването на дейностите по проекта.

История на успеха

Проектът е инициран от Томас Сзабо, доброволец от Корпуса на мира, който работи към Дирекцията на НП „Златни пясъци“. През учебната 1999 година персоналът на парка провежда работни срещи с учителите в горните училища, изнася лекции, организира състезания за рисунки/писмени материали, провежда практически занятия в парка с всеки отделен клас. През май, юни и септември 1999 г. всички класове посещават парка, запознават се с биологичното му разнообразие и посещават историко-археологическия паметник Аладжа манастир. На 24 юни, деня на традиционния фолклорен празник Еньовден, се организира празник за учениците от средните училища.

Издава се брошура за екологично образование „Природата около нас“, която представя категориите защитени територии в България и обектите в НП „Златни пясъци“.

С цел повишаване на екологичната култура на гражданите НП "Златни пясъци" ежесечно издава бюлетин, в който се представят значими за екологията на Варна имена, интересни легенди за природни забележителности в и около града и последните новини, свързани с парка.

Постижения

Спонтанно се сформира Клуб „Приятели на парк 'Златни пясъци'“, който обединява всички, участвали пряко или косвено в планирането, реализирането и отразяването на дейностите по проекта. Създава се мрежа от преподаватели, учени и администратори, които желаят безкористно да посветят част от своето време на образованието за околна среда.

Благодарение на големия интерес от страна на ученици и учители НП „Златни пясъци“ продължава да осъществява образователна програма за околна среда, макар и в по-ограничени мащаби поради липса на достатъчно средства.

Следващи стъпки



Фондация „Защитени територии Северно Черноморие“ кандидатства с проекти към различни финансиращи организации с цел да привлече към програмата на парка финансиране и още ученици, най-вече от малцинствени и маргинализирани групи, като например възпитаниците с преобладаващо ромски произход на начално училище в с. Слънчево и на помощно

училище-интернат в с. Кранево. Освен участие в екологични образователни дейности, децата могат да провеждат периодично акции за почистване на намиращите се в съседство с училищата им защитени природни територии.

В поредица от срещи и дискусии се оформя виждането, че проект „Приятели на парка“ е само първата стъпка за осъществяване на една по-голяма, регионална програма за екологично образование.

Под егидата на българско сдружение „Син флаг“, Дирекцията на НП „Златни пясъци“ координира кампания „Еко училища - Варна“, която дава възможност на учители и ученици заедно да прилагат на практика концепциите и идеите на образованието за околна среда в училище и у дома.



Ключове към успеха

Взаимодействието между Парк „Златни пясъци“, различни институции, училища и НСО създават възможност за пълноценно използване на местните ресурси за целите на образованието за околна среда.

Контакти

Златка Георгиева

Експерт по регионално планиране, Програма ФАР на ЕС

Варна 9000

Областна администрация - Варна
ул. „Преслав“ 26, ет. 3, ст. 23
тел.: 052/633 230
ел. поща: adovarna@orbitel.bg

Юлия Тумбаркова

Директор на ДНП „Златни пясъци“

Варна 9000

ул. „Р.Димитров“ 10
тел.: 052/608 239
ел. поща: zlatni@mail.vega.bg